

Finansudvalget
FIU § alm. del - § 7 Bilag 10
Offentligt

Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg
3. udvalgssekretariat / økonomigruppen

Sammenfatning (kort)
Velfærdskommissionens vigtigste forslag

Høring i Folketinget om
fremtidens velfærd.

Mandag, den 26. januar 2006

Kommissoriet for Velfærdskommissionen (VFK)

Uddrag fra Kommissoriet:

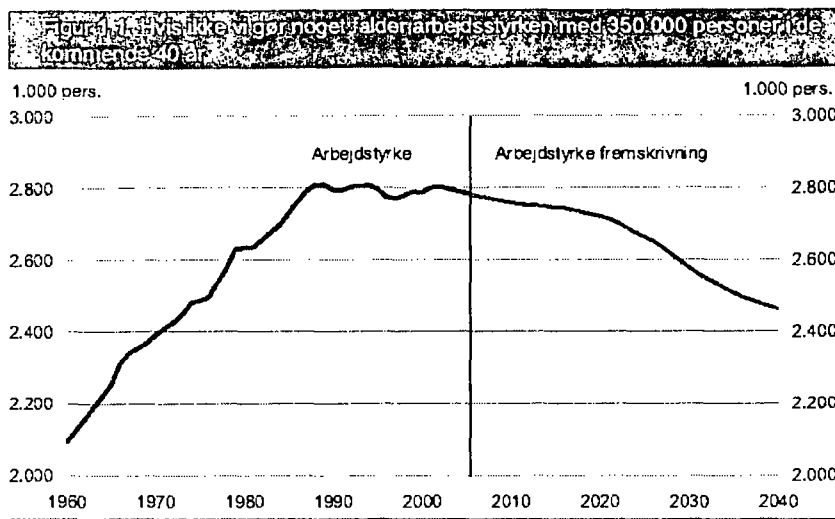
"I den første halvdel af 21. århundrede står det danske velfærdssamfund over for betydelige udfordringer som følge af bl.a. befolkningens ændrede sammensætning.

Målet er at sikre grundlaget for social tryghed og balance samt et velfungerende velfærdssystem i fremtiden.

For at få et grundlag for en bred og offentlig debat, og som forberedelse af de nødvendige beslutninger, ønsker regeringen en dybtgående analyse af opgavens omfang og mulige reformforslag."

I. Hvad er problemstillingen (kort)

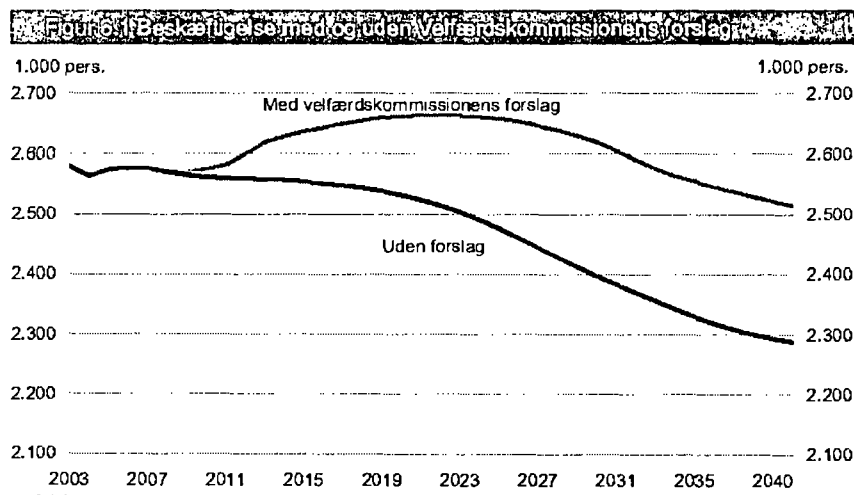
I fremtidens samfund bliver der flere ældre. Fremtidens ældre vil desuden have en stigende levealder i forhold til tidligere. Samtidig bliver der færre i den erhvervsaktive alder. Det giver i sig selv en **faldende arbejdsstyrke** og en større forsørgerbyrde for de erhvervsaktive. Figuren nedenfor illustrerer problemstillingen.

Kilde: Velfærdskommissionen. Fremtidens velfærd – vores valg. December 2005.

Det ses, at arbejdsstyrken falder markant i de kommende år. Det stiller **større krav** til de erhvervsaktive, hvis fremtidens velfærd skal bevares og udvikles.

Ud over den faldende arbejdsstyrke viser VFK's fremskrivninger, at **beskæftigelsen** vil være faldende i fremtiden. Velfærdskommissionens beregninger viser således, at beskæftigelsen frem til 2040 vil være ca. 225.000 højere i 2040 end den ville være uden forslagene fra VFK (se figuren nedenfor).

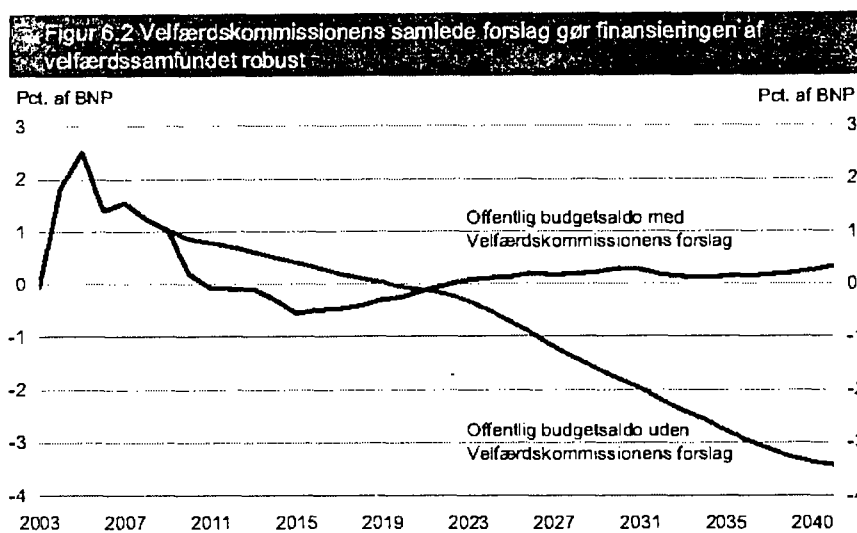

Kilde: Velfærdskommissionen. Fremtidens velfærd – vores valg. December 2005.

Den ændrede befolkningssammensætning med faldende arbejdsstyrke og beskæftigelse (og herunder betydningen af flere indvandrere), vil lægge pres på de offentlige finanser, ifølge VFK. Udviklingen i de offentlige finanser er meget afhængige af befolkningens sammensætning og alder.

Hertil kommer, at med højere velstand, jo mere stiger kravet til fritid frem for arbejde. Problemet er, at man betaler ikke skat af fritid. Samtidig stiger kravet dog til mere og bedre velfærdsservice fra det offentlige. Det lægger yderligere pres på de offentlige finanser.

Ifølge VFK's fremskrivninger ser billedet af de offentlige finanser således ud, med og uden Velfærdskommissionens forslag.

Kilde: Velfærdskommissionen. Fremtidens velfærd – vores valg, December 2005.

Den stigende globalisering stiller endvidere større krav om fleksibilitet i arbejdslivet, flere investeringer i mennesker, uddannelse og viden m.v. Samtidig bliver det sværere at holde visse skatter og afgifter på det niveau vi kender i dag.

Opsummerende kan det siges, at den ændrede befolkningssammensætning, velfærdstigninger og globaliseringen på lidt længere sigt vil medføre faldende arbejdsstyrke, faldende beskæftigelse og permanent ubalance i de offentlige finanser. **Det er en udfordring for velfærdsudviklingen i fremtidens Danmark.**

II. Hvordan forestiller Velfærdskommissionen sig at udfordringerne løses (kort)

Ifølge Velfærdskommissionen er der behov for ændringer indenfor 5 indsatsområder, hvis man skal sikre fremtidens velfærdssamfund.

Indsatsområde 1: Et samfund der er mere robust overfor den stigende levetid.

Forslag ↓

- **Folkepensionsalderen** skal fra 2013 gradvist hæves, og fremover følge med levetiden.
- **Efterlønsordningen** skal fra 2009 gradvist udfases og tilgangen til ordningen stoppes i 2028.
- **Unge** skal have bonus dels for at **starte tidligere** på en uddannelse og dels for at **gennemføre** uddannelsen hurtiger.
- Andre forslag. "Fjumreåret" bør afskaffes og **10. klasse målrettes** mod elever med svage forudsætninger.

Indsatsområde 2: Et mere virksomt samfund med bedre muligheder for og tilskyndelse til at deltage på arbejdsmarkedet

Forslag ↓

- **Dagpengeperioden** forkortes fra 4 år til 2 ½ år. Dagpenge kan først opnås efter et års beskæftigelse eller opnåelse af en kompetencegivende uddannelse.
- Særlig lempelige regler for dagpenge for 55-59 årige **ophæves** og aktivering-fritagelsen for denne gruppe ophæves.
- **Unge ledige** under 30 år skal i lære eller i arbejde. Bliver man ledig, og ikke har nogen uddannelse får man **pligt** til at tage en uddannelse.
- Dagpengemodtagere skal **omskoles** til brancher med **mangel på arbejdskraft**, hvis der ikke er beskæftigelse i den branche man er uddannet til.
- **Kontanthjælpmodtagere** skal have en **basisydelse**, der er fri for modregning fra ægtefælles indkomst. Samtidig skal kontanthjælpmodtagere have pligt til en **vedvarende** aktiveringsindsats.
- Personer, der i **lang tid** har været på **overførselsindkomst**, skal have en kontant bonus, når de kommer i job. Det gælder også **nyankomne indvandrede**, der går fra introduktionsydelse (eller starthjælp) og finder job.

- **Personskatten skal lempes.** Mellemskatten skal væk og grænsen for topskatten skal hæves. Derudover skal beskæftigelsesfradraget være større. Skattelettelserne skal finansieres ved gradvist at hæve **ejendomsværdiskatten** fra 1 pct. til 1,5 pct.
- Lønnen i særligt oprettede **oplæringsstillinger** for personer med svage danskkskaber skal svare til kvalifikationerne, og kan være under **mindstelønnen**.
- Regering, kommuner og arbejdsmarkedet parter skal forpligtes til at gøre en større indsats for **integrationen** af personer med svage forudsætninger og herunder svage danskkskaber. Virksomheder skal eventuelt **forpligtes** til at ansætte personer med svage danskkskaber.

Indsatsområde 3: Et mere fremsynet samfund, hvor det er attraktivt at uddanne sig, arbejde, investere og drive virksomhed

Forslag ↓

- Der skal satses massivt på at øge andelen af unge, der får en **ungdomsuddannelse**. Det er især et problem, at mange **indvandrere** ikke får en ungdomsuddannelse. Der må skabes flere **praktikpladser**.
- Arbejdsgivere, der ikke opretter **praktikpladser**, skal betale mere til arbejdsgivere, der opretter pladserne. Arbejdsgivernes Elevrefusion skal bruges mere **offensivt**.
- **Børnehaveklassen** skal være obligatorisk og mere fagligt orienteret. Der skal sættes ind med sprogstimulering for børn, der viser sig at have svage danskkskaber.
- **Selskabsskatten** skal sænkes til 25 pct., og skat af kapitalindkomst (renter m.m.) skal beskattes med 33 pct. - bortset fra pensionsopsparing.
- Herudover foreslås **brugerbetaling** på kandidatuddannelserne. Brugerbetalingen kan lånefinansieres af staten. Bliver man i landet efter uddannelsen får man **nedslag i skatten**. Flytter man til udlandet er der **fuld tilbagebetaling** af lånet.
- Der skal indføres mere **smidige regler** for indvandring af personer med **kvalifikationer**.
- **Familiesammenføringer** skal være lettere, hvis den familiesammenførte kan få job og blive integreret i Danmark. **Tilknytningskravet** foreslås fjernet.
- Der indføres **integrationseksamen** for nye indvandrede. Eksamen er bestået efter to års ordinær beskæftigelse og en bestået prøve i dansk eller engelsk.

Indsatsområde 4: Et mere solidarisk samfund

Forslag ↓

- Der indføres **obligatorisk pensionsopsparing** svarende til 6 pct. af lønnen eller den offentlige overførsel.
- **Folkepensionens** grundbeløb og den indkomstafhængige del af pensionen øges fra 2010. Ældrechecken øges med 7.300 kr.
- En række særregler for ældre skal **udfases** (særlig boligydelse, aldersrabat i ejendomsværdiskatten, licensrabat, varmetillæg m.v.). Udfasningen indføres først for personer, der bliver 65 år i 2010.
- Alle **subsider** til ejerboliger og lejeboliger skal gøres synlige og udfases over en årrække. Det gælder også lejernes støtte via huslejereguleringen.
- **Boligsikring** skal først og fremmest målrettes mod børnefamilier og pensionister med lavere indkomster.
- **Børnechecken** skal gøres ens for alle aldersgrupper og sænkes til 7.500 kr. Besparelserne skal bruges til at **udvide skolegangen** for mindre skolebørn.

Indsatsområde 5: Et samfund med tidssvarende velfærdsservice

Forslag ↓

- Der skal indføres (begrænset) **brugerbetaling** på sundhedsområdet f.eks. ved lægebesøg. Der indføres dog maksimal samlet brugerbetaling i forhold til den enkeltes indkomst.
- Der indføres **brugerbetaling** på hjemmehjælp.
- Den offentlige sektor, der leverer velfærdsservicen, skal konstant underlægges **effektivitetskrav** og krav til højere produktivitet og kvalitet. Lovreguleringen skal om nødvendigt løbende fornys.
- Der skal stilles **resultatkrav** til alle ledere hos offentlige institutioner, der leverer velfærdsservice.
- Kommunernes effektivitet kan fremmes ved at **tilskuds- og udligningssystemet** tager effektiviteten i betragtning ved fordelingen af midlerne. Endelig kan det årlige statstilskud (bloktilskud) gradvist sættes ned, så **kommunerne tilskyndes til løbende effektiviseringer**.

NH/sh